ſeruos meos ⁊ ſup ancillas meas in diebus illis effundā de ſpū meo ⁊c̄. ⁊ ſumit de Jobel.ij.g. vel de tercio.a. ſm quoſdā libros. e ¶ Id eſt ſup centū viginti ⁊c̄. hoc eſt qđ dicit Act.j. Erat autē turba hominū ſimul fere centūuiginti ⁊c̄. f ¶ Qui fuere ī cenaculo ſyon. Act.j. cū introiſſent ī cenaculū aſcēderūt vbi manebāt Petrus ⁊ Johēs ⁊c̄ g ¶ Qui centū viginti ſurgentes p incremēta.i.per aggregationē. h ¶ Ab vno vſq ad q̄ndecim.q2 oēs pticule ab vno vſq ad q̄ndecim ſimul aggregate faciunt centūuiginti. i ¶ Quindecim graduū numerū. ſc3 in illis quindecim pticulis que graduales dicunt. k ¶ Qui ī pſalterio myſtice cōtinent.q2 ſignificant profectū virtutū: de q̄b⁹ agit in illis.xv. pſalmis q̄s qui habēt ſpiritū ſanctū hr̄e merent ſ̄ in epl̄a ad paulinū inuenies pleni⁹ expoſitionē oīm iſtoꝝ. l ¶ Ex tribus generibus rhetoꝝ. Rhetor.i. orator: dicit a rheſis qđ ē locutio: q2 debet eſſe copioſus in verbis. Sūt aūt tria genera cauſaꝝ circa q̄ verſat rhetor: ſic dic̄ Jſidorus.ij. Ethi.ſ. deliberatiuū: demōſtratiuū: ⁊ iudiciale. Deliberatiuū genus eſt in quo de quibuſlibet vtilitatib⁹ vite quid debeat fieri aut nō debeat tractat. Demōſtratiuū eſt in quo laudabilis pſona aut vitupabilis oſtēdit. Judiciale in quo de ipius pſone facto aut pene aut pmij ſententia dat. In pmo ḡ dat recte viuendi forma. in ſecūdo diſcutiunt merita. in tercio retribuunt ſingulis pene vel pmia. ⁊ in his tribus cōſtat tota iſtius libri cōtinentia. ¶ Ex tribus igit generib⁹ rhetoꝝ.i. ex tribus generibus cauſaꝝ circa que verſant rhetores. m ¶ Hec ſumuntur pncipia.i. hec de quib⁹ pncipaliter agit in hoc libro: quia hic agit ſicut ⁊ in illis tribus cauſaꝝ generibus: de moꝝ informatiōe: de meritoꝝ diſcuſſione: de iuſta omniū retributione: quoꝝ primū auditores reddit dociles: quia docet vtilia. ſecūdū redit beniuolos q2 agit de ſinguloꝝ ppa landa iuſticia. terciū reddit attentos ne incurrant penas ⁊ amittant premia: ⁊ iſta tria ptinent ad officiū rhetoru3. vnde ſubdit hic. n ¶ Et tres ſunt argumentoꝝ ptes ⁊c̄. argumentū dicit q̄ſi argute.i. callide inuentu3: vel quaſi arguens mentē. arguit eī eam tanq̄ ignarā: vt intra ſe ꝺ ignorantia cōfundat. o ¶ Dociles. inſtruēdo. p ¶ Beniuolos. p̄cando. q ¶ Attentos. excitando. multiplicit exponunt verba iſta. r ¶ Hic ergo ppheta ⁊c̄. Hic tangit intentio pphete: que eſt puocare malos ad penitētiā s ¶ A magnitudine cladis. hoc refert ad narrationē cum dicit: Reſiduū eruce comedit locuſta ⁊ reſiduū ⁊c̄. quia iiſdem tempoꝛib⁹ ⁊c̄. iuxta illā regulā q̄ dat in fine illi⁹ plogi.ſ. Nō idē eſt ordo ⁊c̄. vbi dicit: In quib⁹ aūt pphetis tēpus nō pfert in titulo: ſub illis eos regibus pphetaſſe ſub quib⁹ ⁊ hi qui ante eos habēt titulos pphetauerunt. Cetera plana ſunt. Qđ aūt addit in quibuſdā biblijs. ſc3 Jobel interptat incipiēs aut dn̄i deſcēſus nō ē de plogo iſto ſed poſtilla quedam eſt.

¶ Explicit qualiſcūq expoſitio iſtius plogi.

e ancillas.i. ſup centū vigin f ti credentes homines: qui g fuere in cenaculo ſyon: qui h centu3 viginti ab vno vſq ad quindecim paulatim et per incrementa ſurgentes: i quindecim graduū nume k rum efficiunt: qui in pſalterio myſtice continentur. ¶ In hoc propheta idcirco nec reges nec tempora ſunt pnotata: quia eiſdem tempoꝛib⁹ ac regibus: quibus Oſee pphetauerat: et l ipſe pphetauit. Ex tribus m igit generibus rhetoꝝ hec ſumunt pncipia: et tres ſūt n argumētoꝝ partes: ex quibus incipere ſolet omnis o orator. Aut enim dociles: p q aut beniuolos: aut attētos auditores debet efficere. r s Hic ergo ppheta a magnitudine cladis ſumens principiū: eoſq q̄ audituri erāt volens ad penitentiā prouocare reddit attentos ad mirans futuru3 malum: vt cōſiderantes venture cladis aſperitatem: ocius ariperent penitentiā. Jobel interpretat incipiens: aut domini deſcenſus. Fatuel vo aut latitudo aut oſtium dei. Tropologice: hoc ē ꝙ qui oſtium dei et ſcientiam habuerit aptam: recte incipit pphetare.

¶ Explicit argumentū.

¶ Incipit Jobel ppheta.

Capitulū.j.

a Verbum dn̄i qđ factū eſt ad Jo b bel filium Fa c tuel. Audite h̄ d ſenes et auribus percipite omnes habitatores terre:

¶ Incipit poſtilla fratris Nicolai de lyra ſup Jobelem cum additionibus ⁊ replicis.

¶ Capitulū.j.

Verbū dn̄i. Hic in pncipio Jobelis pphe duo ſunt pmittēda. Primū eſt quibus pphauerit et dicit h̄ Hiero. in pmo prologo ſup huc ppha3 ꝙ pphetauit ad tribū iuda ⁊ hierl̄m et nulla3 oīno fecit de decē tribub⁹ mētionē. Sed ipe in epl̄a Paulinū de ſtudio ſacre ſcripture ſeu ꝺ omib⁹ diuine ſcptu re libris dicit cōtrariū ſic dicēs: Jobel fili⁹ fatuel deſcribit terrā.xij. tribuū: eruca: bruco locuſta: rubigine vaſtāte cōſūptā: ppter qđ de ei⁹ dicto ſalua ſui reuerentia parū videt tenendū ī ppoſito ra. Sa. vo dic̄ ꝙ pphetauit non ſolū ꝯ duas trib⁹: ſ3 etiā cōtra alias decē dicēs: ꝙ hec ſterilitas t̄re ex dicta coꝛroſiōe fuit in dieb⁹ ioꝛam filij achab: de quo habet.iiij. Regū. ⁊ ꝙ ex hoc fames fuit in iudea generalit p.vij. annos: ſic denūciauit heliſeus mulieri cuius filiū ſuſcitauerat.iiij. Regū viij. Propt qđ illa mulier cū filio ſuo iuit ad pegrinādu3 ex terrā.xij. tribuū.ſ. in terrā philiſtinoꝝ: vt ibidē h̄r. Erat etiā ipa de.x. tribub⁹: ppter qđ ī ſuo reditu acceſſit ad regē iſrl̄: petēs agros ſuos ſibi reſtitui q̄ in ei⁹ abſentia tāto tpe fuerāt ab alijs occupati: vt ibidē dr̄: Et ſic p3 ꝙ illa fames nō ſolū fuit in t̄ra duaꝝ tribuū: ſ3 etiā decē: ppter qđ aliq̄ expoſitores catholici ſequūt hāc ſniā3 quā etiā intēdo pſequi. Secūdū eſt q̄ tpe pphauit: de q̄ dicit Hiero. ī plogo ꝙ pphetauit iiſdē tpib⁹ quib⁹ ⁊ oſee.ſ. tpib⁹ ozie: ioathan. acha3 ⁊ ezechie regis iuda: ⁊ ſm h̄ dictū pphetauit poſt ſterilitatē dictā: q2 ozias incepit regnare p plures annos poſt moꝛtē ioꝛā regis iſrl̄: vt p3 ex.iiij. Reg. ⁊ ſm h̄ dictū Jobel nō pphauit de vaſtatiōe terre cauſata ab eruca bruco ⁊c̄. ſed ſolū de vaſtatōne p illā figurata: q̄ facta fuit poſtea p q̄ttuoꝛ regna: vt pleni⁹ infra eo. ca. appebit. Ra. ſa. vo dicit ꝙ pphauit tpe ioꝛā regis iſrl̄: ita ꝙ ſic heliſeus pnūciauit famē futurā: ita iſte expſſit modū veniēdi.ſ. p coꝛroſiō3 eruce bruci ⁊c̄. Et q2 h̄ mod⁹ dicēdi mihi videt pbabilioꝛ: intēdo eū ſeq̄: tn̄ ſine piudicio alteri⁹. His igr pmiſſis ad litterā accedamus q̄ in duas ptes diuidit.ſ. in phemiū ⁊ tractatū q̄ incipit ibi: Reſiduū. In plogo vo ppha pmo notificat ex noīe cū dr̄: Verbū dn̄i qđ factū ē ad iobel. ⁊ ex genere cū dicit: b ¶ Filiū fatuel. ⁊ fuit iſte ppha ſic ⁊ fili⁹ ſm regulā hebreoꝝ quā poſui in pncipio Oſee. Scđo audientiū attētio excitat cū dr̄. c ¶ Audite h̄ ſe. pmo eos alloquit eo ꝙ ſt maioꝛis reuerētie ⁊ intelligētie ⁊ alios pnter. d ¶ Et aurib⁹ pcipite oēs ⁊c̄. ſi factū eſt iſtud.ſ. ꝙ poſtea ponit ī tractu. In dieb⁹ vr̄is aut ī diebus patrū vr̄oꝝ. q. d. nō: q2 ibi accipit ſi p nō. Sed ꝯ hoc videt qđ dicit Exo.x. de locuſtis inductꝭ ſup terrā egypti

ſi factuꝫ eſt iſtud in diebus
veſtris aut in diebꝰ patrū
e vr̄orū. Suꝑ hoc filijs vr̄is
narrate et filij veſtri filijs
ſuis: ⁊ filij eorum generati
f g oni altere. Reſiduum eru-
h ce comedit locuſta: et reſi-
duum locuſte comedit bru
h cus: ⁊ reſiduū bruci come-
i dit rubigo. Exꝑgiſcimini
k ebrij flete ⁊ vlulate oēs qui
bibitis vinū in dulcedine:
quoniā perijt ab ore veſtro
l m Gens eñ aſcēdit ſuꝑ terrā
n meā fortis: ⁊ innumerabi-
o lis. Dentes eius vt dētes
leonis: ⁊ molares eiꝰ vt ca
p tule leonis. Poſuit vineā i
deſertū: ⁊ ficū meā decorti
cauit. Nudās ſpoliauit eā
⁊ ꝓiecit: albi facti ſūt rami
q eiꝰ. Plāge q̄ſi virgo accin
cta ſacco: ſuꝑ virū puberta
r s tis ſue. Perijt ſacrificiū et
t v libatio de domo dñi: luxe-
rūt ſacerdotes miniſtri dñi
x y Depopulata ē regio luxit
z humus: quoniā deuaſtatū
eſt triticū. Cōfuſum eſt vi-
a nū: ⁊ elanguit oleū. Cōfuſi
b ſunt agricole: vlulauerunt
vinitores ſuꝑ frumēto vi-

⁊ ſederūt in vniuerſis finibus eorū innumerabiles quales
ante illud tp̄us nō fuerāt nec poſtea future ſunt. Ad hoc
reſpōdet Ra. ſal. dicēs: ꝙ licꝫ ille locuſte fuerint plures et
maiores q̄ꝫ iſte tñ quattuor plage hic poſite. ſ. de eruca et
bruco locuſta ⁊ rubigine ſimul ſumpte fuerūt maiores:
et ſic intelligendū ē
dictū ꝓphe ꝙ q̄ttuor
tales peſtes ſilī mō
ſibi ſuccedētes non
fuerāt tp̄ibus ꝑteri-
tis. e Suꝑ hoc fi-
lijs vr̄is narrate ⁊c.
q̄ꝛ hec ꝓphetia ē me
moriter tenenda: et
ꝑ ſucceſſiōes gene-
rationū recolenda.
⁊ hoc videmꝰ imple
tū nō ſolū in iudeis
ſed etiā xp̄ianis.
f Reſiduū. Hic in
cipit tractatꝰ i quo
ꝓpħa ꝑmo predicit
deſolatoria. ſecūdo
ꝑmittit cōſolatoria
ibi. Nūc ḡ. circa me
diū ſecūdi ca. Circa
primā ꝑtē cōſiderā-
dū ꝙ de iſtis q̄ttuor
plagis eruca bruco locuſta ⁊ rubigine: dicūt expoſitores
nr̄i cōiter ꝙ nō fuit res geſta: q̄ꝛ quartus liber Regū ⁊ ſe-
cūdus Paral. nullā de hoc faciūt mentionē: ſꝫ eſt tñ ꝑa-
bola: ſic̄ cū dicit Iudicū. ix. Dixerūt ligna ad rhamnū ⁊c.
q̄ꝛ hoc nunq̄ꝫ fuit in rerū natura: ſꝫ ꝑ ligna ꝑabolice intel-
ligunt hītatores ſychen. ꝑ rhamnū vō Abimelech. Sic
in ꝓpoſito ꝑ iſta q̄ttuor noīa hic poſita. ſ. eruca ⁊c. intelli-
gunt ꝑabolice q̄ttuor regna ſibi ſuccedētia que iudeā cor
roſerūt ⁊ vaſtauerūt. ſ. aſſyriorū: chaldeorū: grecorū: et ro-
manorū. regnū vō ꝑſarū ⁊ medorū ſic legit iudeā vaſtaſſe
īmo plures reges fuerūt iudeis beniuoli vt cyrus: dariꝰ
artaxerſes: ⁊ aſſuerus. Ra. ſa. vō ecōtrario dicit: ꝙ ē tñ
res geſta: ita ꝙ terrenaſcētia iudee ſic fuerūt q̄ter ſucceſſi-
ue vaſtata: ⁊ ex hoc ſecuta eſt fames quā predixerat heli-
ſeus durās ſeptē annis. ⁊ ex hoc videt ꝙ iſte quattuor pe
ſtes nō fuerūt eodē anno ſed in diuerſis: aliter non videt
ꝙ fames tādiu duraret ꝓ ſterilitate vniꝰ anni. Nō autē
poſtea ſubdit: Gens eñ aſcēde ſuꝑ terrā ⁊c. q̄ſi expones
ꝑabolā ꝓpoſitā de eruca bruco ⁊c. dicit ꝙ eruca ⁊ brucus
⁊ locuſta hic metaphorice dicunt gens fortꝭ: eo ꝙ deſtru
xerant terrā ad modū exercitus trāſeuntis. et ſic exponit
illa q̄ ſequunt cōſimilit de gentibꝰ ⁊ ꝑplīs terrā vaſtatu-
ris: ſed vtrūq̄ꝫ dictū videt deficere. Primū q̄ꝛ fit h̄ ita ex-
ꝑſſa mētio de iſtis corroſionibꝰ terrenaſcentiū ꝑ erucam
brucū ⁊c. ⁊ de fame inde ſequēte: qđ nullo mō videt eſſe
tantū ꝑabola: nec valet argumētū inductū: q̄ꝛ. iiij. Regū
heliſeus ꝑnunciauit hāc ſterilitatē: licꝫ nō exprimat cām
quā exprimit iohel ꝓpheta: ſicut ozia rege thurificāte fa-
ctus fuit terremotꝰ magnus in hierl'm: cuiꝰ mētionē non
facit. iiij. Regū. ſed ſolū de plaga lepre inflicta ozie: ſꝫ ter-
remotus exꝑmit amos. j. ⁊ Zacharie. xiiij. Similit ſecū-
dū dictū: q̄ꝛ ita fit exꝑſſa mētio de gentibꝰ terrā inuaſuris
ꝙ nullo mō videt ꝑ hoc ꝓpheta ſignificare ꝑabolice cor-
roſionē terre ꝑ erucā ⁊ brucū ⁊c. q̄ꝛ licꝫ hoīes ꝑabolice
nominibꝰ animaliū deſignent: ſicut vir cōſtans dicit leo
rapax lupus: ⁊ hmōi. tamē nō ſic inuenit ecōuerſo in ſcri
ptura. ſ. bruta nominibꝰ hoīm vel gentiū deſignari: ꝓpter
qđ ſaluo meliori iudicio videt mihi ꝙ cū dicit hic. Reſi-
duū eruce ⁊c. ibi eſt ſimul ꝑabola ⁊ res geſta: ſic̄ Hiere.
xxvij. dicit: ꝙ portauit cathenas ligneas i collo ſuo: ⁊ ſic
fecit ſm rei veritatē ⁊ rem geſtam: ꝑ hoc tñ deſignat inca
thenatio populi in captiuitatē ducendi: ſicut fuit poſtea
impletū tempore ſedechie. Sic in ꝓpoſito ſm rem geſtā

fuerūt quattuor deſtructiōes terrenaſcentiū ꝑ erucā bru-
cum ⁊c. ⁊ ꝑ hoc ſignificabant vaſtationes maiores futu-
re per quattuor regna ꝑdicta. Igit ſm hanc ſententiā re-
ſiduū huiꝰ ca. diuidit in duas ꝑtes: q̄ꝛ ꝑmo ꝓpħa ꝑdixit
vaſtationē. ſcđo inducit ad lamētationē: ibi. Plāge. Pri
ma in duas: q̄ꝛ ꝑmo
ponitur figura. ſecū
do res figurata: ibi.
Gens eñ. Figura
eñ fuit quadruplex
corroſio terrenaſcē-
tiū: vt dictū eſt. que
fuit res in ſe ⁊ figu-
ra futuri: ⁊ q̄ꝫtuꝫ ad
hoc dicit: g Reſi
duū eruce. Eſt autē
eruca ꝓprie vermis
naſcens in oleribus
h Comedit locu-
ſta ⁊c. Differūt autē
locuſta ⁊ brucus ſic̄
ꝑfectum ⁊ imꝑfectū
in eadē ſpecie. Ferꝰ
enim locuſte anteq̄ꝫ
hēat alas vocat bru
cus: ſed q̄ñ eſt alatꝰ
tunc dicit locuſta.
h Et reſiduū bru-
ci comedit rubigo. Eſt autē rubigo viciū ſegetum quādo
vento vrente ꝑcuſſe nō faciūt granū: ⁊ ſi faciūt eſt rarum
i Exꝑgiſcimini ebrij. id eſt aduertite ⁊ conſiderate imi-
nens vobis malū. k Flete. quia deficiet vobis vinum
in quo delectabamini: ex vinearū corroſione. l Gens
eñ. Hic ꝑñter ponit res figurata. ſ. vaſtatio iudee ꝑ qua-
tuor regna ſupradicta cum dicit: l Gens eñ aſcendit
id eſt aſcendet ⁊ loquit de futuro ꝑ modū ꝑ̄ritis ꝓpter cer
titudinē ꝓphetie. m Suꝑ terrā meā. id eſt ſuꝑ iudeā
que ſpecialiter dicit terra domini: eo ꝙ ibi vigebat cultꝰ
eius. n Fortis ⁊ innumerabilis. talis enim fuit gens
aſſyriorū chaldeorū grecorū ⁊ romanorū: vt patet ex ge-
ſtis eorum. o Dentes eius. in hoc deſignat crudeli-
tas eorū. p Poſuit vineam in eam in deſertū. iſti enīꝫ
exercitus in iudea vineas exciderunt ⁊ arbores fructife-
ras: ⁊ eas pro parte dolauerūt ad faciendū machinamē-
ta ⁊ alia exercitibꝰ neceſſaria. vel aliter pōt dici: ꝙ hic ac-
cipit vinea domini ꝓ populo iſrael: ſm illud Eſa. v. Vi
nea eñ domini exercituū domus iſrael eſt: quam domū
iſti exercitus ſpoliauerūt bonis ⁊ afflixerunt in ꝑſonis.
q Plange. Hic cōſequēter ꝓpheta inducit populū ad
lamentationē: ⁊ primo ꝓ vaſtatione ꝑma. ſecūdo ꝓ ſecū
da in ꝑncipio capi. ſequētis. Prima in duas: quia primo
inducit ad fletum generaliter. ſecūdo ſacerdotes ſpecia-
liter: ibi. Accingite vos. Circa primū dicit: q Plange
quaſi virgo. Virgo eñ deſponſata: ſi moriat eius ſpon-
ſus anteq̄ꝫ fruat eius amplexibus habet materiā magni
luctus: ideo ponit hic ꝓ exemplo ad deſignandū magni
tudinē luctus iminentis: ideo ſubdit. r Perijt ſacri-
ficiū. de animalibus ⁊ terrenaſcentibus. licꝫ eñ de terre-
naſcentibus aridis proprie diceret fieri oblatio tamē hic
vocatur ſacrificiū large loquendo. s Et libatio. de li-
quidis vt vino ⁊ oleo. t De domo domini. quia pro-
pter corroſionem terrenaſcentiū nō habebat vnde talia
poſſent fieri. v Luxerunt ſacerdotes. propter defectū
diuini cultus: ⁊ etiā ſui victus qui erat de decimis ⁊ ob-
oblationibus. x Depopulata eſt regio. carens habita
toribus. y Luxit humus. priuata fructibus: ſicut ecō
trario dicit ridere metaphorice quādo plena eſt fructibꝰ
z Quoniā deuaſtatū eſt triticū. ꝑ quattuor plagas ſu-
pradictas. a Cōfuſi ſunt agricole. fruſtrati ſpe ſui la-
boris. b Vlulauerūt vinitores. ſicut ecōtrario ſolēt
cantare: in abūdātia vindemie. ⁊ ex hoc patet lr̄a ſequēs.

no ⁊ hordeo: qr perijt meſ-
ſis agri. Vinea cōfuſa eſt:
⁊ ficus elanguit. Malogra
natū ⁊ palma ⁊ malū ⁊ om
nia ligna agri aruerūt quia
cōfuſum eſt gaudiū a filijs
c hominū. Accingite vos et
plāgite ſacerdotes: vlula-
te miniſtri altaris. Ingre-
dimini cubate in ſacco mi-
d niſtri dei mei: quoniā inte-
rijt de domo dei veſtri ſa-
e crificiū ⁊ libatio. Sanctifi-
f cate ieiuniū: vocate cetum
cōgregate ſenes oēs ha-
bitatores terre i domū dei
g veſtri: et clamate ad dn̄m.
h A a a diei: quia ꝓpe ē dies
i dn̄i: ⁊ quaſi vaſtitas a potē
k te veniet. Nūquid nō corā
oculis veſtris alimēta pe-
l rierūt: de domo dei vr̄i le-
m ticia ⁊ exultatio. Cōputrue
runt iumēta in ſtercore ſuo
n o Demolita ſunt horrea: diſ
ſipate ſūt apothece: qm̄ cō
p fuſum eſt triticū. Quid in-
gemuit aial: mugierūt gre-
ges armenti. Quia non eſt
paſcua eis. Sꝫ ⁊ reges pe-
q corū diſpierunt. Ad te do-
r mine clamabo: quia ignis
comedit ſpecioſa deſerti: ⁊
flama ſuccēdit oia ligna re-
s gionis. Sed et beſtie agri
t quaſi area ſitiens ymbrem
v x ſuſpexerūt ad te: quoniam
exiccati ſunt fontes aqua⁊
et ignis deuorauit ſpecio-
ſa deſerti.

e ¶ Accingite vos. Hic ɔ̄iter inducit ſacerdotes ſpāliter ad lamentū dicens: Accingite vos.ſ. ciliſijs in ſignū humiliatiōis corā deo: ⁊ ſubdit cauſa. d ¶ Quoniā interijt de domo dei. ⁊ exponat vt.ſ̄. e ¶ Sanctificate ieiuniū id diſponite vos ad deuote abſtinendū. f ¶ Vocate cetum ⁊c̄. vt ex p̄cib⁹ multo⁊ impetret diuina clemētia: ideo ſubdit. g ¶ Et clamate ad dn̄m a a a. In hebreo ē vna dictio ⁊ ſonat ſic: aha ⁊ ē interiectio dolētis. h ¶ Quia ꝓpe ē dies dn̄i. id ē dies ſue vindicte inferēde: ⁊ iō monebat ꝓpheta ad dn̄m clamare vt ſaltē tparet rigor ſue iuſticie. i ¶ Et q̄ſi vaſtitas a potente veniet. ſcꝫ a deo cui⁹ vindicatio impediri nō pōt niſi p ſuā clementiā. k ¶ Nūquid ⁊c̄. pierunt alimēta.i. cito perieēt. l ¶ De domo dei vr̄i leticia et exultatio. q̄a leuite nō cantabāt cantica leticie: ſꝫ magis lamētatiōis pro miſeria terre. m ¶ Cōputruerūt iumēta in ſtercore ſuo. quia ꝓpter ſterilitatē terre nō habebant ſtramēta ad ſufficiēdū eis. n ¶ Demolita ſunt horrea, id eſt cōtenta in horreis. o ¶ Diſſipate ſunt apothece.i. cōſumpta ſunt q̄ erāt repoſita p victu. p ¶ Quid ingemu. aial ⁊c̄. rn̄det. Quia nō eſt paſcua eis: oia em̄ virētia fuerūt corroſa. Ideo exclamat ꝓpħa dicēs: q ¶ Ad te dn̄e clamabo. in orōne pro ſubleuatiōe nr̄e miſerie. r ¶ Quia ignis comedit ſpecioſa deſerti. Ignē aūt ⁊ ignis flamā vocat ventū vrentē ſegetes rubiginantē: ⁊ etiā erucā: bruchū ⁊ locuſtā: q̄ ex ſua corroſione ita reddebāt vegetalia arida acſi cucurriſſent ibi ignis ⁊ flama. s ¶ Sed ⁊ beſtie agri. ſcꝫ ſilueſtres. t ¶ Quaſi area ſitiens ymbrē.i. deſiderās. v ¶ Suſpexerūt ad te. p̄ ſitis laſſitudine: iō ſequit. x ¶ Qm̄ exiccati ſunt fontes. ex vehemētia venti vrētis ſiccitatē cauſant⁊.

¶ In ca. j. Johelis vbi dicit in poſtilla. Primū eſt quib⁹ ꝓphetauerit ⁊c̄.

¶ Additio.

Verba Hieronymi in hoc ꝓlogo poſita ſane intellecta nō cōtrariant verbis ſuis in epl'a ad Paulinū ꝓut poſtillator eſtimare videt. Pro q̄ ſciendū ꝙ ſm qd' ponit Hiero. in hoc ꝓlogo tpa in quib⁹ ꝓphetauit Johel eadē ſunt tpibus in quib⁹ oſeas ꝓphetauit.ſ. in dieb⁹ ozie ioathan achaz ⁊c̄. Sed oſeas ſepe noiat ephraim ⁊ ſamariā: ad deſignandū ꝙ ibi loquit de decē tribubus: qua⁊ ciuitas metropolis erat ſamaria: ⁊ prim⁹ rex. ſcꝫ hieroboā fuit de tribu ephraim: ⁊ nūcꝫ nomiat iudā ⁊ hierl'm: vt deſignet ꝙ ibi loquit de duab⁹ tribub⁹. Sed ꝓpħa iſte iohel licꝫ iſta q̄ ꝓphauit p̄ſertim de eruca ⁊ bruco ⁊c̄. in tota terra iſrl'.ſ. xij. tribuū cōtigiſſe intelligant nūq̄ tm̄ in ſua ꝓphetia fecit mētionē de decē tribub⁹.ſ. in nominādo ephraim vel ſamariā ſic ozeas: ſꝫ ſolū iudā ſyon ⁊ hierl'm: vt pꝫ currēti p totā ſuā ꝓphetiā: ⁊ ideo cū dicit Hiero. in ꝓlogo ſup hūc ꝓphetā ꝙ ad tribū iuda ⁊ hirl'm ꝓphetauit: nullā oīno faciēs de. x. tribub⁹ mētionē: intelligendū eſt ꝙ i tota ſua ꝓphetia nō noiauit ephraim nec ſamariā: nec aliq̄d hmōi ad decē trib⁹ tm̄ ptinēs. Qr aūt dicit in epl'a ad paulinū ꝙ iohel deſcribit terrā. xij. tribuū eruca bruco ⁊c̄. vaſtatā ⁊ ɔ̄ſumptā. intelligendū eſt ꝙ hec vaſtatio ad totā terrā. xij. tribuū ſe extēdit: licꝫ nō noiaſſet ſamariā ⁊ ephraim ⁊ hmōi. Qr aūt iſta cōtigiſſent etiā in terra decē tribuū ſatis pꝫ ex eo ꝙ allegat in poſtilla ex hyſtoria. iiij. Regū. Vn̄ ꝙ poſtillator concludit ꝙ de dictis Hiero. parū videt tenendū in ꝓpoſito manifeſtū ē min⁹ rōnabiliter eē dictū

¶ In eodē capi. vbi dicit in poſtilla. Similiter ſcōm dictū.

¶ Additio.

Secūdū dictū ſeu ſecūda expoſitio nō videt rōnabilit improbari in poſtillatore. Nā bruta aialia inueniunt i ſacra ſcriptura deſignari nominib⁹ hoim: p̄ſerti ſub nomib⁹ collectiuis: ꝓpter certas eorū actiōes ſeu ꝓprietates quib⁹ homib⁹ aſſimilant: vt cū dr Prouer. xxx. Formice pplus infirm⁹ Lepuſcul⁹: plebs inualida. iō cū dicit h̄ Gens enim aſcēdit ſup terrā meā. Silr pplus fortis ⁊ hmōi bene pōt intelligi de locuſta q̄ aſcēdit ordinate ſicut acies i bello. Vn̄ ꝓuer. vbi.ſ̄. Locuſta regē nō habet. ſꝫ egredit p turmas. Facit etiā ꝓ iſta expoſitōe ſecūda: qr in multis locis loq̄ndo ꝓpħa de iſta gente populo vel exercitu: adiūgit hoc aduerbiū ſilitudinis.ſ. q̄ſi: vt cū dicit: Quaſi aſpect⁹ equo⁊ aſpect⁹ eo⁊: et q̄ſi eq̄tes ſic currūt. Manifeſtū eſt aūt ꝙ i exercitib⁹ chaldeo⁊: aſſyriorū: ⁊ hmōi. veri eques erāt ⁊ veri eq̄tes: ⁊ ſic nō debebant noiari p ſilitudinē ſꝫ p eſſentiā ⁊ realitatē. Silr ꝙ dicit: Velut pplus fortis p̄paratus ad p̄liū: ⁊ quaſi fortes currēt: ⁊ q̄ſi bellatores aſcēdent murū. ⁊ multa ſilia q̄ hic ponunt: magis ꝓprie dicerent ſine ſilitudine. poſſet em̄ dicere de pplo chaldeo⁊ greco⁊ ⁊ hmōi tpe ſui dominij ꝙ erat pplus fortis p̄paratus ad p̄liū: ⁊ ꝙ erāt viri bellatores ⁊ hmōi. Vn̄ hec ſcōa expoſitio videt planior q̄tuꝫ ad ſenſum litteralē. Si autē querat ſenſus figuratiu⁹ qd' tm̄ nō eſt p̄ſentis ſpeculatiōis. p erucā notat libido: p locuſtā inanis glia: p bruchū ingluuies vētris: ⁊ p rubiginē ira: ꝓut habet in glo. vbi multa alia figuratiua circa hoc tradunt.

¶ Replica.

In primo capitulo Johelis poſtil. inq̄rens quib⁹ i iohel ꝓphauerit oñdit beatū Hiero. varie loqui i ꝓlogo hui⁹ ꝓphe: ⁊ ad paulinū de oib⁹ ſacre ſcripture libris: p ɔ̄ſequēs eius dicta declinat. Sed burgeñ. ſaluās beatū Hiero. a ɔ̄tradictiōe ⁊ bn̄: dicit quedā q̄ nō vident vera: dicit nācꝫ de regno. xij. tribuū nulla fiat ſpecialis mentio in tota ꝓphetia iohelis cui⁹ falſitas videri pōt. Nā ſicut regnū decē tribuū deſignat p ephraim ⁊ ſamariā: ita etiā in libris Regū. iij. ⁊. iiij. ⁊ Paral'. ij. decem tribus ſignificant p regnū iſrl': qr poſt receſſum decē tribuū a regno roboā: ſemp regnū iſrl' in ſcriptura ē diſtinctū ɔ̄ regnū iuda. Nūc aūt in. iij. ca. iohel diſtincte loquit de vtrocꝫ dicēs. Cū cōuertero captiuitatē iuda ⁊ iſrl': ⁊.ſ̄. Vocat deus hereditatē ſuā iſrael. Et capi. vltimo iohel diſtinguit inter illa duo regna dicens: Domin⁹ de ſyon rugiet ⁊ de hieruſalē dabit vocem ſuam: ⁊ dominus ſpes populi ⁊ fortitudo iſrael ⁊c̄. patet igit ꝙ per falſum nitit defendere beatū Hieronymū qui non indiget ſua defenſione: quia poſtil. beati Hiero. nō improbat ſed declinat

⁊ non ſmoraṫ nec curat ꝓpter ratiões quas ponit ꝺ vidua in iſrael ⁊c̄. que vide in poſtil. Nec ponderāda eſt replicatio Burgeñ. ꝯtra poſtil. qꝛ dicit de metaphoꝛis quib⁹ homines ſignificanṫ ꝑ beſtias ⁊ ecōuerſo. tales em̄ trāſſumptiões ad diſputationē non ꝑtinent.

id eſt exercitati i arte bellādi. v ¶ Aſcen. mu. i. ad ciuitates occupandū. x ¶ Viri in vijs ſu. gra. ⁊c̄. i. ita ordinate incedēt ꝙ nō nimis ſeꝑabunṫ abinuicē: nec nimis ꝯiūgenṫ. Dicit em̄ Vegeti⁹ libꝛo de re militari: ꝙ iſta ē optima diſpoſitio bellātiū: ita ꝙ ꝑ nimiā ſeꝑationē aduerſarij nō ingrediant aciē: ⁊ ꝑ nimiā ꝯiūctiōez vn⁹ ñ impediat aliū ad inuadendū aduerſarios. y ¶ Sed et ꝑ feneſtras cadēt et non demolienṫ. i. ſi cōtingat eos ꝑ feneſtras domoꝝ intra cadere nō ledent inde. In hebꝛeo tñ hr̄: In armis ſtabūt et vtile nō querēt. i. nō querēt diuitias ꝑncipaliter ſꝫ interficē homies: ⁊ hec videṫ verioꝛ lr̄a: qꝛ ꝺ feneſtris ſequiṫ.

¶ Capitulū .ij.

¶ Canite. Hic ꝯſiter inducit ꝓpheta ad a mentū ꝓ vaſtatione terre fienda per q̄ttuoꝛ regna ſupra dicta dicens: a ¶ Canite. filij: non canticū leticie ſꝫ triſticie: ideo ſubdiṫ: Vlulate ⁊c̄. b ¶ Cōburenṫ oms hitatoꝛes terre. i. toti⁹ iudee. c ¶ Quia venit dies dñi. i. tēpus ſue vltionis. d ¶ Quia ꝓpe eſt dies tenebꝛaꝝ ⁊c̄. i. tēpus mltaꝝ miſeriarū ⁊ calamitatū: qꝺ potiſſime habet locum in ꝑma deſtructiōe templi ꝑ chaldeos: ⁊ ſecūda ꝑ romanos: ⁊ i ei⁹ ꝓphanatiōe ꝑ grecos: qñ antioch⁹ abominādū ydolū poſuit in tēplū dei. j. Macb. ca. j. e ¶ Quaſi mane expanſuz. mane eſt pꝛincipiū diei: q̄ cum incipit luceſcere ſuꝑ terraꝫ ſtatim expandiṫ ſuꝑ totam terrā ab oꝛiēte i occidentē. ⁊ i hoc notat exercituū multitudinē: qui de q̄ttuoꝛ regnis ſupꝛadictis venerūt cōtra iudeā. f ¶ Similis ei nō fuit. quilibet em̄ in aliqua cōditiōe exceſſit alios vtpote populus aſſyꝛioꝝ in cupiditate. chaldeoꝝ in ferocitate. grecoꝝ in doloſitate. plus em̄ nocuit hoc regnum iudeis doloſitate ꝙ poteſtate: vt patet. j. ⁊. ij. Machabeoꝝ. Romanoꝝ ꝟo in poteſtate: propter quod illud regnum vocaṫ ferreū: Dañ. ij. ca. quia ſicut ferrum domat omnia ita regnum romanoꝝ domauit alia regna. g ¶ Ante faciē eius ignis voꝛans. quia ꝑmo ingreſſu iudee combureba nt villas nō clauſas: fugiētibus inde habitatoꝛibus. h ¶ Et poſt eū exurens flama. quia habita victoꝛia cōburebant ciuitates munitas: ⁊ maxime populus chaldeoꝝ ⁊ romanoꝝ qui cōbuſſerunt ⁊ templū. i ¶ Quaſi hoꝛt⁹ voluptatis terra coꝛam eo. i. erat pulcra ⁊ plena fructib⁹ bonis ante aduentum cuiuſlibet exercitus. k ¶ Et poſt eū ſolitudo deſerti. quia in receſſu ſuo dimittebant terrā vaſtatā. l ¶ Neqꝫ eſt qui effugiat eū. i. pauci poterāt effugere ꝓpter ꝑſequētiū velocitatē: ideo ſequiṫ. m ¶ Quaſi aſpectus equoꝝ. velociter currentiū. n ¶ Et quaſi equites ſi current. ſ. pedites. o ¶ Sicut ſonit⁹ quadrigaꝝ ⁊c̄. in hoc etiā notaṫ multitudo aduerſarioꝝ ex magno ſonitu qui cauſabaṫ ex fragoꝛe armoꝝ ⁊ inceſſu turbarū. p ¶ Velut ppl'us fortis ⁊ ꝑparatus ad preliū. i. munitus omni genere armoꝝ. q ¶ A facie eius cruciabunṫ ppl'i ſcꝫ ex. ſ. ex ſolo aſpectu. r ¶ Oēs vul. redigē. in ollā. i. in olle nigredinē ex anxietate ⁊ ex fumo ꝓcedēte ex igne accenſo ab eis ꝑ oīa loca iudee. s ¶ Sicut foꝛtes current. nō impediti armoꝝ pōdere. t ¶ Quaſi viri bellatoꝛes.

Canite tuba in Syon: vlulate in mōte Ca. ij.
b ſācto meo. Cōturbenṫ oēs
c hitatoꝛes terre: qꝛ venit di
d es dñi: qꝛ ꝓpe eſt dies tene
bꝛarū ⁊ caliginis: dies nu
e bis ⁊ turbinis. Quaſi ma
ne expāſuz ſuꝑ montes po
pulus multus ⁊ foꝛtis. Si
f milis ei nō fuit a ꝑncipio ⁊
poſt eū nō erit vſqꝫ i annos
generatiōis ⁊ generatiōis
g Ante faciē eius ignis vo
h rans: ⁊ poſt eū exurēs fla
i ma. Quaſi hoꝛt⁹ volupta
k tis terra coꝛā eo: ⁊ poſt euꝫ
l ſolitudo deſerti: neqꝫ ē qui
m fugiat eū. Quaſi aſpectus
n equoꝝ aſpect⁹ eoꝝ: ⁊ q̄ſi eq
o tes ſic currēt. Sicut ſonit⁹
q̄drigarū ſuꝑ capita mōtiū
exiliēt: ſicut ſonitus flame
p ignis deuoꝛātis ſtipulā ve
lut ppl'us foꝛtis ꝑparat⁹ ad
q preliū. A facie eius crucia
r bunṫ ppl'i oēs vultus redi
s genṫ in ollā. Sic foꝛtes cur
t rent quaſi viri bellatoꝛes
v x aſcēdent murū. Viri i vijs
ſuis gradienṫ: ⁊ non decli
nabūt a ſemitꝭ ſuis. Vnuſ
quiſqꝫ fratrē ſuum nō coar
tabit: ſinguli i calle ſuo am
y bulabunt. Sed ⁊ per fene
ſtras cadent ⁊ nō demoli
enṫ. Vrbē ingredienṫ: in
muro currēt. Domos con
z ſcendēt: ꝑ feneſtras intra
a būt q̄ſi fur. A facie ei⁹ ꝯtre
b muit terra: moti ſunt celi.
c Sol ⁊ luna obtenebꝛati ſṫ:
⁊ ſtelle retraxerūt ſplēdoꝛē
d ſuū. Et dñs dedit vocē ſuā
e ante facieꝫ exercitus ſui: qꝛ
f multa ſṫ nimis caſtra ei⁹ qꝛ
foꝛtia ⁊ faciētia verbū ei⁹.
g Magn⁹ ei dies dñi ⁊ terri
h bilis valde. Et q̄s ſuſtine
i bit eum. Nūc ġ dicit dñs.
k Cōuertimini ad me in toto
l coꝛde veſtro: in ieiunio et
m fletu ⁊ i planctu: ⁊ ſcindite
n coꝛda vr̄a et nō veſtimēta
o vr̄a. Et cōuertimi ad dñm

z ¶ Per feneſtras intra. q̄ſi fur. i. ita latēter ꝙ exñtes intra ſibi de defenſiōe non poterāt ꝓuidere. a ¶ A facie ei⁹ cōtremuit terra. i. hoies i terra habitantes. b ¶ Moti ſunt celi. id eſt angeli qui ſūt ciues celeſtes. Angeli em̄ ad cuſtodiā diuerſaꝝ gentiū deputati pugnāt adinuicē ꝓ gentibus ſue cuſtodie cōmiſſis vt habeṫ Dañ. x. quaꝫ pugnā exponit dionyſius etiā de bonis angelis: tñ hec pugna eſt inṫ eos ſine diſcoꝛdia: vt ibideꝫ plenius fuit dictū: ⁊ hec pugna vocaṫ hic motio celoꝝ. c ¶ Sol ⁊ luna obtenebꝛati ſunt. locutio metaphoꝛica: ꝑ quā intelligiṫ hoim tribulatio magna: eo mō loquēdi q̄ diciṫ etiā vulgariter tp̄us nubilū tenebꝛoſuꝫ. vñ dic̄ poeta. Cū fueris felix mltos numerabis amicos. Tpa ſi fuerint nubila ſolus eris. d ¶ Et dñs dedit vocē ſuā. imittēda iudeis terroꝛē. e ¶ Ante faciē exercitus ſui. eo ꝙ erāt executoꝛes diuine iuſticie: licꝫ hoc facerēt iniqua voluntate: vt frequēter dictū eſt. ſ. in Eſaia ⁊ Hieremia. f ¶ Quia multa ſunt nimis caſtra ei⁹. q̄libet em̄ dictoꝝ exercituū fuit valde magn⁹ i multitudine ⁊ foꝛtitudine. g ¶ Magn⁹ em̄ dies dñi. ſ. in oñſione ſue vindicte: iō ſubdiṫ. h ¶ Et q̄s ſuſtinebit eū. q. d. ꝓpheta: nō poterim⁹ ſuſtinere: ⁊ hoc maxie apparuit i ciuitatis ⁊ templi deſtructione. ꝑmo ꝑ chaldeos: ⁊ ſcꝺo ꝑ romanos. i ¶ Nūc ġ. Poſtqꝫ ꝓpheta ꝑdixit deſolatoꝛia hic incipit denūciare ꝯſolatoꝛia: ⁊ qꝛ actus actiuoꝝ ſūt i patiēte ⁊ diſpoſito: iō ꝑmo inducit ppl'm ad debitā diſpoſitōez. ſcꝺo denūciat diuinā ꝯſolatōez: ibi. Zelat⁹ ē. Debita ꝟo diſpoſitio ad ꝑceptōez diuie ꝯſolatiōis ē ꝟitas pnie ⁊ ꝯtritiōis: Mat. v. Beati q̄ lugēt qm̄ ipi ꝯſolabunṫ. ideo diciṫ in ꝑſona dñi. k ¶ Cōuertimi ad me i toto coꝛde vr̄o. i. veraciṫ ⁊ integraliter. l ¶ In ieiunio ⁊c̄. carnē affligendo vt ſpūs ad deū eleueṫ. m ¶ Et ſcin. coꝛ. vr̄a. malas cogitatiōes reſcindēdo. n ¶ Et nō veſtimēta vr̄a. mos erat iudeis in triſticia poſitis ſua ſcindē veſtimēta: vt pꝫ in plurib⁹ locis veteꝛ teſtamēti: ſed ħ paꝝ valet aut nihil niſi aſſit ſciſſio coꝛdis mō dicto. o ¶ Et cōuer. ad do. ei⁹ miſcꝺiā implorādo.

p Quia benignus.in effectu. q Et mi.eſt. in affectu dr̃.n.miſericors.qui miſeriã alterius cordi accipit ad re leuandũ. n Patiens.ꝯuerſionẽ pctõꝝ expectando. s Et mul.mie.circa condignũ puniendo. t Et pſta. peccata cõdonãdo. v Quis ſcit ſi ꝯuer.⁊ ignoſcat ⁊c. Spũſſanctus.n.tãgit corda ꝓphetarum ſm ſuũ arbitriũ plꝰ ⁊ minus. ⁊ iõ aliqñ ꝑ eos denunciat ſic penas futuras:ꝙ lʒ tũc ſint certi ꝙ talis reuelatio eſt a deo. tñ adhuc ignorant aliqñ vtrũ ſit ꝓphia ꝑdeſtinatõis q̃ ſp implet: vel ſolũ cõminatõis.que ꝑꝑ penitẽtiã impedit: ſicut ionas dixit. Adhuc xl.dies ⁊ niniue ſubuertet.⁊ tunc ignorauit ꝙ hoc eẽt impediendũ ꝓpter penitentiã niniuitarũ ⁊ ſic iſta ꝓpheta de plagis ſupra poſitꝭ ignorabat.⁊ iõ ꝟbũ iſtud: Quis ſcit ⁊c. nõ dr̃ in ꝑſona dñi: qui certitudinaliter cognoſcit oĩa futura:ſ; in ꝑſona ꝓphe. x Et relinquat pꝰ ſe benedictõe;.i.ſuã grãm in bñficiis tẽporalibus ⁊ ſpũalibus. y Sacrificiũ ⁊ libam̃ do. deo nr̃o. ſubintelligitur fiat ad placãduz eiꝰ irã. z Canite tu. in ſyon.ad ppl̃i cõuocatõem. a Sanctificate ieiuniũ. ꝑ carnis mortificatõem. b Vocate cetũ ⁊c̃.i.oẽs vtriuſq; ſexus ⁊ etatis.vt ex cõi afflictõe ⁊ depcatõe citiꝰ placet deus.⁊ hoc mõ fecert niniuite ione.iij. c Egrediat ſponſus ⁊c.q.d.nõ ẽ tp̃s vacãdi amplexibꝰ ſed luctibus. d Inter veſtibulũ.ſ.templi. e Et altare.ſ.holocauſti f Plorabũt ſacerdotes.cũ lachrimis ⁊ deuore depcantes. g Parce do.ꝑ.po.tuo. a pena quã demeruit pro ſuo pctõ. h Et ne des he.tuã.i.iudeã:que dr̃ dei hereditas rõne ſupradicta ca.j. i In obprobriũ.ſ.ſeruitutis gentibus alienis.iõ ſubdit. k Vt do.eis natiões. Ex hoc pt; qꝺ ſupradictũ eſt.ſ.ꝙ iohel nõ ſolũ ꝓphetauerat de vaſtatõe terre ꝑ erucã bruchũ ⁊c.vt dicit Ra.ſa. que nõ habẽt dominiũ ſup hoies:ſ; etiã de vaſtatõibꝰ futuris ꝑ quatuor regna ſupradicta q̃ ſucceſſiue accepert dñium in iudea. l Quare dicũt in po.vbi ẽ deus eoꝝ. ſic.n. dixerunt gentiles pꝰ vaſtatõem iudeoꝝ deriſorie inſultãtes ꝙ deus eoꝝ nõ poterat eos ſaluare. m Zelatus ẽ rex. Hic ꝯñr ꝓpha ꝑdicit diuinã cõſolatõem. ⁊ pᵒ q̃ʒtũ ad multiplicatõem in bonis.ſcdõ q̃ʒtũ ad vltõem de inimicis ibi: Verũ quid mihi. Prima in duas. pᵒ ꝓmittit bõa tꝑalia.ſcdõ ſpũalia vt ex ſenſibilibꝰ ad itelligibilia deducant.ſecũda ibi: Et erit. Circa primũ ꝓ vaſtatõe terrenaſcentiũ ꝑ erucã:bruccũ ⁊c.denũciat fertilitatẽ fructuũ loquens in ꝑſona dñi.d. n Ecce ego mittã vobis frumẽtũ ⁊c. Dicit.n.ra.ſa.ꝙ poſt illa; famẽ que fuit tp̃e ioram ſecuta ẽ adeo fertilitas magna ꝑꝑ qꝺ mulier q̃ cũ filio ꝑegrinata fuerat in terra philiſtinoꝝ de ꝯſilio heliſei reuerſa fuit in iudeã fame trãſacta.iiij. Reg.viij. o Et ñ dabo ⁊c. Tp̃e.n.illius fame multi cogebant exire de illa terra ⁊ ſuſtinere obprobria in terra aliena. Sciendũ tñ ꝙ ꝑ li vltra:nõ intelligit ꝑpetuitas ſed aliqua tp̃is lõgitudo ſicut diffuſius fuit dictũ ſup illꝺ Eſa.ij. Nõ leuabit gẽs ꝯtra gentẽ gladiũ nec exercebunt vltra ad ꝑliũ. p Et eũ q̃ ab aqlo.⁊c.i.regnũ aſſyrioꝝ. vt dicunt aliq. q₂ tp̃e ezechie fugit cõfuſibiliter de iudea. iiij.re. xix. Rab.ſa.h̃ exponit de cetu aialiũ ꝑdictoꝝ.ſ.eruce bruci ⁊ alioꝝ. ⁊ hoc magis cõſonat lr̃e ſeqnti cu; dicit. q Et expellã eũ in terra; inuiã ⁊ deſertã. vbi nõ ẽ hitatio hoim. Sennacherib.n.fugiẽs rediit in terra; ſuã ab hoibus hitatã. r Faciẽ eiꝰ ꝯ ma.oriẽtale. iſtud ẽ mare mortuũ quod terminat ad oriẽtalẽ angulũ terre promiſſionis ꝟſus deſertũ egypti ⁊ ꝑ hoc inſinuat ꝙ ille cetꝰ erucaru; brucoꝝ et alioꝝ nõ intraret iudeã:ex quo ꝑma ps haberet aſpectũ ad extremũ angulũ iudee s Et extre.⁊c. .i.magis elongabit a terra vr̃a q̃; ps prima. t Et aſcẽ.fe. eius ⁊c̃. q₂ qñ talia aialia moriuntur in magna multitudie. ⁊ putrefactõe ſurgit magnꝰ fetor ⁊ aeris corruptio :ſicut dicit hiero.ſe vidiſſe in illa terra. Ex hoc pt; ꝙ nõ loquit hic ſcriptura de exercitu ſennacherib ab angelo ꝑcuſſo: vt hr̃.iiij. Reg.xix. q₂ illa ꝑcuſſio talis fuit ꝙ corꝑa fuert incinerata ſub veſtibus ⁊ armis. de talibꝰ aũt nõ aſcẽdit fetor. v Quia ſu.egit.ꝑ hoc arguũt aliꝗ ad cõtrariũ.ſ. ꝙ intelligat de exercitu ſennacherib:q₂ ſupbia in bruco ⁊ eruca ⁊ talibꝰ nõ h; locũ. Ad qꝺ dicendũ ꝓ l; virtutes et vicia nõ ſint in brucis ⁊ talibꝰ ꝓprie:ſunt tñ loquẽdo large:ſicut agnus dicit mãſuetus vulpis doloſus.⁊ equus recalcitrans ⁊ ſupbus.⁊ hoc mõ dr̃ de cetu locuſte bruci ⁊ alioꝝ ꝙ ſupbe egit ꝓ exceſſu in corroſione terrenaſcentiũ. Cõſequẽter ꝯſolat hitatores terre.d. Noli timere terra ⁊c̃. x Aialia bruta.de terrenaſcẽtiũ abũdãtia. ⁊ pt; lr̃a. y Et filij ſyon exultate.nõ ꝑ diſſolutõem ſ; ꝑ deuotõem.iõ ſubdit: In dño ⁊c̃. z Quia de vo.do. iuſticie .i.doctores accipiẽdo ſingulare ꝓ plurali.ſicut Exo.viij. Venit muſca grauiſſima. Et vt dicit Ra.ſa. Per hoc intelligunt ꝓphe illius tp̃is ppl̃m reuocãtes ad bonũ.ſ. iohel ⁊ alij ꝓphete ſibi cõtemperanei.ſ.heliſeus ionas ⁊ alij plures ſm ra.ſa.ſm ꝟo hiero.iohel ꝓphetauit tardius.⁊ ſic cõtemꝑanei fuerũt ſibi oſee eſaias. ⁊ ceteri illius temporis. In ꝑcedentibus tñ ſecutus ſum dictũ ra.ſa.qui videt mihi q̃ʒtũ ad hoc dicere ꝓbabilius ſicut tetigi in ꝑncipio hꝰ ꝓphie. a Et de.fa.ad vos ymbrẽ.ad fecũditatem terre ꝯuenientẽ. b Sicut in ꝑncipio.i.anteq̃; fieret terra ſterilis ꝑ corroſionẽ eruce:bruci ⁊ alioꝝ. c Et red.vo.annos quos come.lo.⁊c̃.i.tanta erit fertilitas ꝙ recompenſabit quod fuit ſic corroſum.

p deũ vr̃m:q₂ benignꝰ ⁊ mi-
q ſericors ẽ: patiẽs ⁊ multe
r
s
t mie ⁊ ꝑſtabilis ſup malicia
v Quis ſcit ſi cõuertat:⁊ ignoſcat:
x ſcat:⁊ relinquet pꝰ ſe bñdi
y ctionẽ. Sacrificium ⁊ liba
z men domino deo nr̃o. Ca-
a nite tuba in ſyon: ſanctifi-
b cate ieiuniũ. vocate cetu;:
congregate populũ:ſancti
ficate eccia;: coadunate ſe
nes:cõgregate ꝑuulos: et
c ſuggentes vbera. Egredia
tur ſponſus de cubili ſuo.
⁊ ſponſa de thalamo ſuo.
d
e Inter veſtibulum ⁊ altare
f plorabũt ſacerdotes mini
g ſtri dñi:⁊ dicẽt. parce dñe
h ꝑce ppl̃o tuo:⁊ ne des he-
i reditatẽ tuã in obprobriũ
k vt dñent eiſ natões. Qua
l re dicũt in ppl̃is:vbi ẽ deꝰ
m eoꝝ. zelatꝰ ẽ dñs terrã ſuã
⁊ ꝑpcit ppl̃o ſuo. Et rñ-
dit dñs ⁊ dicit populo ſuo
n Ecce ego mittã vobis fru-
mentũ ⁊ vinũ ⁊ oleũ:⁊ re-
o plebimini in eis. ⁊ nõ da-
bo vos vltra obprobrium
p in gentibus. Et eũ q̃ ab aq̃
lone eſt ꝓcul faciã a vobis
q ⁊ expellã eũ in terrã inuia;
r ⁊ deſertã. Faciẽ eiꝰ ꝯ mare
s oriẽtale ⁊ extremũ eiꝰ vſq;
t ad mare nouiſſimũ. et aſcẽ
det fetor eius : et aſcendet
v putredo eiuſ quia ſuperbe
egit. Noli timere terra: ex
ulta ⁊ letare. qm̃ magnifi-
cauit dñs vt faceret. Noli
x te timere aialia regiõis:q₂
germinauerũt ſpecioſa de
ſerti. q₂ lignum attulit fru-
ctum ſuũ. ficus ⁊ vinea de
y derunt virtutẽ ſuã. Et filie
ſyon exultate ⁊ letamini in
z dño deo vr̃o. q₂ dedit vo-
bis doctorem iuſticie. ⁊ de
a ſcendere faciet ad vos ym
brem matutinũ ⁊ ſerotinũ.
b ſicut in ꝑicipio. Et imple
bunt aree frumento : ⁊ re-
dũdabũt torcularia vino ⁊
c oleo. Et reddã vob annos

d Fortitudo mea.q.d.illa corroſio fuit facta ex ordine
iuſticie mee.ꝛ nō locuſtarū virtute. e Et lauda.nomē
dn̄i dei vr̄i.eo ꝙ reddidit vobis fertilitatē mirabilē vltra
ſpem hūanā. f Et nō ꝯfun.po.me ex ſimili ſterilitate
g In ſempi. In hebreo hr̄. In ſeculū qḋ nō importat ꝑ
petuitatē ſeu tp̄s ni
ſi vſq ad iubileum.
etiā ſi iubileus non
diſtet ꝑ multos an-
nos. h Et ſcietis
ꝑ experientiā boni a
me collati. i Et
nō cōfun.po.me.in
eternū. In hebreo
hr̄ in ſeculū.

Capitulū.iij.

Et erit p⁹ hec.
Hic icipit ca
pitulū in he-
breo.ſignatio vō ca
pitulorū i biblijs no
ſtris ē frequēter de-
fectiua.q2 frequēter
nō ſequit ſignatōem
hebraicā.nec etiam
hiero.vt pꝫ in anti-
q̄s biblijs ſm hiero
nymū ſig̃tis. Poſt-
q̄ denūciauerat p-
pheta pp̄lo multiplicatōem in bonis tp̄alib⁹.hic ꝯſr idē
denūciat in ſpūalib⁹.ꝛ q2 vetus teſtamētū ꝓmittebat tē
poralia:Eſa.j. Si audieritis me bona terre comedetis.
Nouū aūt teſtamentū ꝓmittit ſpūalia:Math.iij. Peni
tentiā agite:appropinquabit.n.regnū celorū. iō p̄cedens
ꝓmiſſio de tp̄alibus fuit impleta tp̄e vete.teſta.vt p̄dictū
eſt.iſta vō tp̄e noui teſtamēti.vt videbit.vn̄ ꝛ ra.ſa. dicit:
ꝙ iſtud ē referendū ad tp̄s futurū ꝑ qḋ intelligit temp⁹
meſſie quē dicit adhuc venturū.ꝛ qḋ in tp̄e eius dabitur
abundāter ſpūſſanctus q̄tū ad donū ꝓphetie. ꝛ ad alia
multa mirabilia.ꝛ ꝙ cōgregabit oēs iudeos ꝑ orbē diſꝑ-
ſos.ꝛ ſubiugabit eis oēs gentes terre. ꝛ hāc ſniam appli
cat ad ꝯſītem lr̄am vſq ad finē hui⁹ ꝓphetie. ꝓpter quod
aliqui expoſitores nr̄i exponētes huc paſſum de reditu
captiuitatis babylōice tp̄e qui datus fuit ſpiritus ꝓphie
eſdre aggeo ꝛ zacharie magis iudaizant q̄tū ad hoc q̄
ſp̄e. Dimittam⁹ igit dictū ra.ſa.q̄tū ad illud qḋ eſt falſi-
tatis.ſ.ꝙ xp̄c ſit venturus.ꝛ quedā alia ad hoc ꝯn̄tia:ꝛ ac
cipiamus illud qḋ eſt veritatis.ſ.ꝙ paſſus iſte ſit ad tp̄s
xp̄i referendus.ꝛ ſm hoc ps iſta in duas diuidit.q2 p̄o po
nit id qḋ eſt iam impletū in aduentu xp̄i p̄.ſecūdo qḋ re
ſtat implendū in aduētu ſecūdo ibi:Et dabo ꝓdigia. Cir
ca primū ſciendū ꝙ hanc lr̄am allegat petrus apl̄s Act.
ij.tanq impleta ad lr̄am.in miſſione ſpūſſancti die pen-
theco.ſup apl̄os alioſq credētes in ſigno viſibili . ꝑꝑ qḋ
nō eſt exponēda aliter ad lr̄am a catholicis vt videt.ꝛ ſm
hoc dicit. a Et erit poſt hec.ſ.poſt tp̄s veteris teſtam̄-
ti. b Effundā ſpm̄ meū ſup oēm carnē.qḋ exponit ra.
ſa.ſic.i.ſup oēm hoiem.cuius erat cor tenerū ad modū
carnis.i. nō obſtinatū in peccatis.ꝛ ſm hoc dr̄ Ezechie.
xxxvj. Auferā cor lapideū de carne vr̄a.ꝛ dabo vob cor
carneū.i.ꝑ deuotōem diſpoſitū ad grām ſpūſſancti. ꝛ ta-
lia erant apl̄orū aliorūq diſcipulorū corda.vel aliter poteſt
dici. c Sup oēm car.i.ſup iudeos ꝛ gētiles indifferē-
ter:ſm ꝙ hr̄ Act.x. ꝓpter qḋ dr̄ ad Ro.x. Nō ē diſtinctio
iudei ꝛ greci.nam idē dn̄s oim̄ diues in oēs qui inuocāt
eū abundāter dando eis ſpm̄ſanctū. d Et ꝓphetabūt
filij vr̄i ꝛ filie vr̄e.i. indifferēter dabit ſpūſſanctus vtriq
ſexui.vn̄ ꝛ in die penthe.inter apl̄os erant mulieres:ſm
ꝙ dicit Act.j. Hi erant ꝑſeuerātes vnanimiter in orōne
cū mulierib⁹ ꝛ maria mr̄e ieſu. ꝛ ſtatim ſubdit d ſpūſſan
cti deſcenſu.Et dū cōplerent dies penthe.ꝛc̄. Actu. xxj.
dicit.Erant aūt philippo quattuor filie virgines ꝓphetan
tes. f Iuuenes veſtri.i.hominibus cuiuſlibet etatis
dabit ſpūs ꝓphetie. e Somnia ſomniabunt.i. reuela
tōes diuinas in ſomnijs habebūt:ad quas anima ē ma-
gis tunc diſpoſita.ꝓpter abſtractōem ab exterioribus ſenſi
bus.vt plenius dixi
in p̄ncipio libri pſal
morū. g Sꝫ ꝛ ſu.
ſer.meos. In p̄miti
ua.n. eccia oib⁹ ba-
ptizatis dabat ſpūſ
ſanctus i ſigno ſen-
ſibili ꝑ impoſitiōem
manuū apl̄orū vt hr̄
Act.viij. ꝛ in pluri-
bus alijs locis. Et
adhuc oibus bapti-
zatis niſi obicē po-
nāt dat gr̄a ſpūſſan
cti.lꝫ nō in ſigno vi
ſibili. h Et dabo
Hic ꝯſr ponit qḋ
reſtat adimplendū
circa ſecūdū xp̄i ad
uētū. Aliq tn̄ expo-
nūt tanq impletū
in primo aduentu:
ſꝫ non videt mihi ꝙ
lr̄a cōcordet. ꝓpter
qḋ reducendū eſt magis ad tempus ſecundi aduentus.
Circa qḋ ſciendum ꝙ xp̄o aſcendente in celū angeli ap-
parentes denūciauerūt eius aduentū ad iudiciū dicētes
Actu.j. Hic ieſus qui aſſumptus eſt a vobis in celū ſic
veniet.ſ.ad iudicium.vt exponunt omnes doctores ſan-
cti. Datio vō ſpūſſancti in ſigno viſibili fuit manifeſtatō
xp̄i ad dexteram patris glorificati.ſm quod dicitur Jo-
hannis.vij. Nondum enim erat ſpūs datus. quia Jeſus
nondum erat glorificatus.Et ideo ſicut angeli xp̄o aſcē-
dente denunciauerunt aduentū eius ad iudicium.ſic io-
hel propheta denuncians futurā miſſionē ſpūſſancti in
ſigno viſibili ſtatim denūciauit tempus futuri iudicij:ꝛ
diuiditur in duas ꝑtes.quia primo ponuntur ſigna p̄ce-
dentia iudicium.ſecūdo iudicij exercitiū ibi: Quia ecce
Circa primū dicitur.Et dabo ꝓdigia ꝛc̄. iſta ſunt terribi-
lia ſigna:aduentū iudicis p̄cedentia.ꝓut expreſſius dici
tur de ipſis Math.xxiiij.ꝛ Mar.xiij.ꝛ Luce.xj.Erunt ſi
gna in ſole ꝛ luna ꝛ ſtellis ꝛc̄. i Sanguinem.quia an̄
aduentum xp̄i ad iudicium erit ꝑſecutio antixp̄i qua ef-
fundetur ſanguis innocentū. k Et ignem.ſ.confla-
grationis p̄cedentem aduentū iudicis. l Sol cōuer-
tetur in tenebras.non ſm rem ſed ſm apparentiā.quia
abſcondetur eius lumen. m Et luna in ſanguinē.ſi-
militer ſm apparentiā ſicut cum patitur eclipſim rubea
videtur. n Anteq veniat dies domini.i.ſui iudicij.
o Magnus.quia omnes ibi comparebunt.
p Et horribilis.ſ.peccatoribus ꝛ impijs:Act.ij.petrus
ſic allegat.Et manifeſtus.quia tunc manifeſta erunt ab-
ſcondita cordis nr̄i. q Et erit. nō tp̄e iudicij ſed ante.
ꝓphete.n.frequenter de vno tempe tranſeunt ad aliud.
r Omnis qui inuocauerit nomen domini. ſm ꝙ dicit
ad Roma.x.Corde enim creditur ad iuſticiam:ore autē
confeſſio fit ad ſalutem.
s Quia in monte ſyon ꝛ in ieruſalem erit ſaluatio . ibi
enim ſaluator noſter operatus eſt ſalutē ꝑ ſuam predica
tōem ꝛ benedictam paſſionem. Poteſt etiam hoc refer-
ri ad futurum tempus antixp̄i quem dominus ieſus in-
terficiet iuxta ieruſalem in monte oliueti cū magna ꝑte
ſibi adherentium. ꝛ ſic fidelibus nomen eius inuocanti
bus dicto modo erit ſaluatio a ꝑſecutione eius.
t Et in reſiduis.i.in illis qui decepti ab antixp̄o tūc cō-
uertentur ad xp̄m.

quos comedit locuſta bru
d cus ꝛ rubigo ꝛ eruca:forti
tudo mea magna quā miſi
in vos.Et comedetis veſcē
e tes ꝛ ſaturabimini: ꝛ lau-
dabitis nomē dn̄i dei vr̄i.
q̄ fecit mirabilia vobiſcū.
f Et nō cōfundet pp̄ls me⁹
g in ſempiternū : ꝛ ſcietis q2
h in medio iſrl̄ ego ſum . Et
ego dn̄s deus vr̄: ꝛ nō eſt
i amplius: ꝛ nō cōfundetur
pp̄ls me⁹ in etnū. Ca.iij.
a Et erit poſt hec effun-
b c dā ſpm̄ meū ſup oēm
d carnē: ꝛ ꝓphetabūt fi
filij vr̄i ꝛ filie vr̄e . Senes
e vr̄i ſomnia ſomniabunt. ꝛ
f iuuenes veſtri viſiones vi
g debunt. Sed ꝛ ſup ſeruos
meos ꝛ ancillas in diebus
h illis effūdā ſpm̄ meū ꝛ da-
bo ꝓdigia in celo ꝛ in terra
i k ſanguinē ꝛ ignē ꝛ vaporē
l fumi.ſol ꝯuertet i tenebras
m n ꝛ luna in ſanguinē : anteq
o veniat dies dn̄i : magnus
p q ꝛ horribilis. Et erit ois q̄
r inuocauerit nomē dn̄i ſal-
s uus erit: q2 in monte ſyon
ꝛ in irl̄m erit ſaluatio. ſicut
t dixit dn̄s: ꝛ in reſiduis q̄s

v Quia ecce. Hic ꝯñter ponit iudiciū exercitiuꝫ cuꝫ dr.
p In die. illis. i. cito poſt antixp̄i pſecutōnem. y Cuꝫ
ꝯuertero captiuitatē iuda ⁊ irl̃m. i. iudeos ab antixp̄o de
ceptos. q̄ detecta falſitate eius p helyā et enoch ad xp̄m
feruide cōuertent. 3 Cōgregabo oēs gentes. in gene-
rali iudicio. a Et
dedu. eos in val. io-
ſaphat. que eſt inter
mōtē oliueti ⁊ irl̃m
nō ꝙ ibi oēs capiāt
ſ; q: xp̄c deſcendēs
ad iudiciū appare-
bit in aere ſup mon
tē oliueti vñ aſcēdit
in celū: ⁊ iudicandi
apparebūt circa il-
lū locū: ita ꝙ aliqui
erunt in valle ioſa-
phat ⁊ aliȷ̄ circa. b
Et diſce. ibi cū eis.
.i. oñdam iudicium
meū iuſtuꝫ. q: tunc
manifeſtabunt oi-
bus merita ⁊ deme
rita oim. ⁊ ſic ꝗ̄tuꝫ
ad electos et repro-
bos apparebit oib⁹
xp̄i iudiciū eē iuſtū
c Sup po. meo ⁊c̄.
iſta hereditas ē vni-
uerſal' eccia ſeu cō-
gregatio fidelium a
p̄mo abel iuſto vſq;
ad vltimū electū q̄ i
fine mundi naſcitu
rus eſt. vt dicit gre-
go. omel'. vij. d
Quos diſp. capti. ⁊
in exiliū mittēdo. ſicut potiſſime patꝫ de xp̄ianis p tyrā-
nos in exiliū ⁊ captiuitatē m'toties ⁊ multiplicit miſſis.
e Et ter. meā diuiſerūt. ſ. terrā ꝓmiſſionis quā ſaraceni
diuiſerūt ſibi: xp̄ianis inde ptim eiectis ptim occiſis.
f Et ſu. po. meū mi. ſor. vt accipent ſibi ptes ŏ mācipiȷ̄s
a Et po. pue. in pſtibulū. abutētes pulcris iuuenib⁹ in
vicio ꝯ naturā. In hebreo aūt hr̄. Et poſuerūt pueꝝ ꝓ ex
penſis. Et accipit hic puerū ꝓ pueros in plurali. Freq̄n
ter. n. legimus ꝙ iuuenes xp̄iani ab infidelibus ſunt ven
diti vt inde recipent pecuniā. b Et puellā. i. puellas.
c Vendiderūt ꝓ vino. i. vt de p̄cio haberēt vinū ⁊ alia
vite neceſſaria. Sciendū tñ ꝙ nō ſolū ꝓ iſtis peccatis cō
demnabunt ipiȷ̄ in vltimo iudicio ſed ꝓ oibus aliȷ̄s. iſta
tñ ſpāliter exp̄munt. q: ſunt ꝯ naturalē amorē ⁊ cōpaſſio
nē que inter oēs hoies debet eē. illa. n. que ſunt eiuſdem
ſpeciei naturaliter adinuicē cōpatiunt. ⁊ hoc mō Math.
xxv. Saluator loquēs de cōdemnatiōe impioꝝ ⁊ remūe
ratōe iuſtoꝝ ſolū facit mentōeꝫ de opibus pietatis ⁊ coꝝ
ꝯtrariȷ̄s: ꝗ̄bus rñſuri ſint vniuerſaliter ꝓ oibus opib⁹ bonis
⁊ malis. d Verū. Supra ꝓpheta denūciauit m'tipli-
catōem in bonis. hic ꝯñr denūciat vltōem de inimicis: et
diuidit in duas ptes. q: p̊ denūciat vltio. ſcd̄o mūdi ꝯſū
matio ibi: Cōſurgāt. Prima adhuc in duas. q: p̊ denun
ciat vltio quedā implenda tpe ve. te. ſcd̄o alio tpe noui ſi
cut dictū eſt. ſ̄. de duplici collatōe boni. ſcd̄a ibi: Clama-
te. Circa primū ſciendū ꝙ tyri ⁊ ſydoniȷ̄ ⁊ philiſtei erant
iudeoꝝ vicini. ꝓpter qđ debebant eoꝝ miſerie cōpati. et
ipi fuerūt magis crudeles: qñ reges aſſyrioꝝ ⁊ chaldeoꝝ
fuerūt ⁊ excitauerūt ꝯ eos. ꝓpter qđ eoꝝ punitōe fit h̄ mē-
tio ſpālis cū dr̄ in pſona dñi. d Verū q̄d mi. ⁊ vo. ⁊c̄.
Dicit aūt ſe deus pſecutōem pati in pplo iſrael rōne ali-
quoꝝ bonoꝝ q̄ cū malis affligebant. ⁊ q: lꝫ iudei meruiſ
ſent affligi ⁊ captiuari, tñ iſti iniqua volūtate exeq̄bant.

x dñs vocauerit. Quia ecce
y in dieb⁹ illis ⁊ i tpe illo cū
cōuertero captiuitatē iuda
3 ⁊ irl̃m cōgregabo oēs gen
a tes. ⁊ deducā eas in vallē
b ioſaphat: ⁊ diſceptabo cuꝫ
c eis ibi ſup pplo meo ⁊ he-
d reditate mea iſrl': q̄s diſpſe
e rūt in natōib⁹: ⁊ terrā meā
f diuiſerūt. ⁊ ſup pplm meū
a miſerūt ſortē. ⁊ poſuerunt
b pueꝝ in pſtibulo: ⁊ puellā
c vendiderūt ꝓ vino vt bibe
d rēt. Verū q̄d mihi ⁊ vobis
tyrus ⁊ ſydō ⁊ ois termin⁹
e paleſtinoꝝ. Nūq̄d vltiōeꝫ
f vos reddetis mihi. ⁊ ſi vl
g ciſcimini vos ꝯtra me: cito
velociter reddā viciſſitudi
h nē vob̄ ſup caput vr̄m. Ar
gentū. n. meū ⁊ aurū tuliſtl
i ⁊ deſiderabilia mea: ⁊ pul
k cerrime intuliſtis in delu-
l bra vr̄a. Et filios iuda ⁊ fi
lios irl̃m vendidiſtis filiȷ̄s
grecoꝝ. vt longe faceretis
m eos de finibus ſuis. Ecce
ego ſuſcitabo eos de loco:
in q̄ vendidiſtis eos: ⁊ cō-
uertā retributōem vr̄am in
n caput vr̄m. Et vēdā filios
o p vr̄os ⁊ filias vr̄as in mani
bus filiorū iuda: ⁊ venun-
dabūt eos ſabeis genti lō-
ginque: q: dñs locutus eſt
q Clamate hec in gētib⁹: ſcti
r s ficate bellū: ſuſcitate robu
ſtos. Aſcendant accedant
t oēs viri bellatores. Cōci-
dite aratra vr̄a in gladios
v ⁊ ligōes vr̄os i lāceas. In
firmus dicat: q: ego fortis
x ſum. erūpite ⁊ venite oēs
y 3 gētes ŏ circuitu. ⁊ ꝯgrega
mini. Ibi occūbere faciet
a dñs robuſtos tuos. Con-

e Nūq̄d vl. vos red. m̄. q. d. nō: q: vobis nō nocui ſ; bñ
feci, f Et ſi vlci. ſm intentōꝫ vr̄am malā. g Cito ve.
red. viciſſitudinē. i. penā debitā. Iſti. n. ppl'i p⁹ captiuita-
tē iudeoꝝ ſatis cito fuerūt debellati ⁊ captiuati. h Ar
gentū. n. meū ⁊ au. tuli. in deſtructōne. n. irl̃m ⁊ iudee iſti
habuerūt ptē in pre
da. i Et de. mea
⁊ pul. i. ornamenta
meo cultui deputa-
ta. k Intuliſtis i
de. vr̄a. ad ornāduꝫ
loca idoloꝝ. l Et
filios iuda ⁊c̄. q: ptē
ſuā de mācipiȷ̄s vē-
diderūt grecis: qui
p mare portauerūt
eos lōge. m Ec-
ce ego ſu. eos ⁊c̄. qđ
fuit impletū tpe cy-
ri q̄ dedit licentiam
iudeis redeundi. et
ad hoc exequendū
miſit nūcios ⁊ lr̄as
p totū ipiū ſuū in q̄
erant loca ſaltē aliq̄
ad que mercatores
greci duxerāt ad vē
dendū mācipia. Et
cōuertā retributōeꝫ
vr̄am. inferendo vo
bis ſil'em penā. n
Et ven. fi. vr̄os. inf-
uos. o Et fi. ve. i
ancillas. p In
ma. fi. iuda. i. p ma-
nus eoꝝ. qđ dicunt
aliq̄ impletū fuiſſe i
liberatiōe iudeoꝝ ŏ
babylōica captiuitate. q: ſecū adduxerūt de babylōe pl'es
gētiles ⁊ illos poſtea vēdiderūt. ſ; h̄ nō vr̄ ꝯueniēter dictū.
q: gētiles q̄ venerūt cū eis ŏ babylōe venerūt volūtarie ſaltē
ꝓ maiori pte. ⁊ erāt ad iudaiſmū cōuerſi: ſicut dictū fuit
.j. Eſdre. Preterea illi erant babyloniȷ̄ ⁊ nō tyriȷ̄ ſydoniȷ̄
⁊ philiſtei de quib⁹ hic agit. Et iō videt melius dicendū
hoc fuiſſe impletū poſtea tpe machabeoꝝ. qui pugnātes
ꝯ duces antiochi frequēter eos debellauerūt. ⁊ m'ta mā-
cipia inde vēdiderūt. inter q̄ plura fuerunt de iſtis locis.
vñ ⁊ inter duces debellatos a iudeis ponit cendebe⁹ dux
maritim⁹: tyrus aūt ſydō ⁊ philiſtea ſunt loca maritima
q Clamate. hic ponit alia vltio implēda tpe noui teſta-
menti. ⁊ dicūt aliq̄ ꝙ erit vltio finalis iudiciȷ̄. ſed lr̄a vide
tur diſſonare. q: dr̄ hic. Sanctificate bellū ſuſcitate robu
ſtos. q: in finali iudicio nō ꝯgregabunt gentes ad bellan
dū. ſ; ad penas ⁊ p̄mia recipiēdū. ⁊ iō videtur mihi ꝙ cō-
uenientius pōt exponi de pſecutiōe antixp̄i. qui violētia
armoꝝ conabit totaliter transferre dei cultuꝫ ad ſe. iȷ̄. ad
Theſſal'. iȷ̄. Oſtendēs ſe tanq̄ ſit deus. ⁊ ſm hoc dr̄. Cla-
mate hec in gentibus. i. clamabitis vos miniſtri antixp̄i:
⁊ ſic erit exponendū in ſequētib⁹. r Sanctificate bel-
lū. i. ꝯfirmate ꝯ colentes deū. In hebreo hr̄. Preparate bel
lum. verbū. n. hebraicū hic poſitū equocū eſt ad p̄parare
⁊ ſanctificare. s Suſcitate robuſtos. vt adhereāt anti
xp̄o. t Concidite aratra vr̄a in gladios. i. aliaſ occupa
tiones dimittite ⁊ ei adherere. v Infirmus dicat ⁊c̄. i.
nullus ſe excuſet quin ei obediat in xp̄ianoꝝ pſecutōne.
x Erumpite. i. venite cum magno impetu.
y Et ꝯgre. ad antixp̄m. ⁊ potiſſime in ieruſalē. vbi oſtē-
det ſe tanq̄ ſit deus. iȷ̄. ad theſſal'. iȷ̄. 3 Ibi occumbere
faciet dominus robuſtos tuos. interficiens antixp̄m et
maiorem partem ſibi adherentium.
a Conſurgant ⁊ aſcē. Hic ꝯſequēter deſcribitur mundi

conſumatio que ſequit̄ dictam ꝑſecutōnem. ⁊ diuidit̄ in duas partes. q̄ꝛ primo deſcribit̄ finale iudiciū. vt addantur aliqua que ſupra ſunt omiſſa. ⁊ ſecūdo p̄ ene ⁊ p̄mia. ibi: ⁊ ſcietis. Circa primū dicit̄. Cōſurgant ⁊ aſcendāt gētes. ſ. de ſepulcris ſuis ꝑ generalē reſurrectōem.

b In val. ioſaphat circa. n. illuȝ locum erit iudiciū vt p̄dictū ē. c Mittite falces. i. mittetis. et hoc dr̄ angelis qui erūt executores diuine iuſticie ſm̄ qđ dr̄ Math. xiij. Meſſis ꝟo cōſummatio ſeculi ē. meſſores āt ſt̄ angeli. d Quī mat. meſſis. i. venit tp̄s reddēdi penas: ⁊ p̄mia ꝓ meritis. e Venite ⁊ deſcē. mecū ad iudicium. tunc. n. xp̄c ventur⁹ eſt cū angelis ſuis. f Quia ple. ē tor. exuberāt ⁊c̄. repetitio eſt eiuſdē ad maiorē expreſſionē. q̄a qđ ſignificauit per meſſem hic ſignat ꝑ vindemiā. f Qꝛ multi. ē malicia eoruȝ. q. d. pena nō eſt amplius differēda.

b ſurgant ⁊ aſcendāt gētes i
vallē ioſaphat. q̄ꝛ ibi ſede-
bo vt iudicē oēs gētes in
c circuitu. Mittite falces q̄-
d niā maturauit meſſis. Ve
e nite ⁊ deſcendite: quia ple
f nū eſt torcular. Exuberant
f torcularia: q̄ꝛ multiplicata
g eſt malicia eoꝝ. Ppl̄i ppl̄i
in valle ꝯciſionis. q̄ꝛ iuxta
eſt dies dn̄i i valle cōciſio
h nis: ſol ⁊ luna obtenebrati
ſunt. ⁊ ſtelle retraxer̄t ſplē
i dorē ſuū. Et dn̄s de ſyon
k rugiet: ⁊ de irl̄m dabit vo-
l cē ſuā. Et mouebunt̄ celi ⁊
m terra. et dn̄s ſpes ppl̄i ſui:
n ⁊ fortitudo filiorum iſrael.
o
p Et ſcietis q̄ꝛ ego dn̄s de⁹
q veſter habitās in ſyon mō
te ſancto meo. Et erit irl̄m

g Populi populi in valle ꝯciſionis. tunc. n. fideles ppl̄i ab infidelib⁹ ſeparabunt̄. h Sol ⁊ lu. obte. ſunt. apparēte. n. claritate iudicis obfuſcabit̄ claritas luminū ad p̄ntiā luminis.
i Et dn̄s de ſyon rugiet. ꝯ impios ſniam ꝓferendo.
k Et de irl̄m da. vo. ſuā. iuſtis dicendo. Venite bn̄dicti pr̄is mei ⁊c̄. ⁊ dr̄ hic de ſyon ⁊ de irl̄m eo ꝙ locus iudicij erit ibi vt p̄dictū ē. l Et mo. celi. ad receptōem iuſtoꝝ m Et terra. ad receptōem reproboꝝ. q̄ꝛ locus gehenne ſub terra dicit̄ eē. n Et dn̄s ſpes ppl̄i ſui. q̄ꝛ tunc videbit dei ppl̄s ꝙ nō eſt ſua ſpe defraudatus. o Et ſciet̄. Hic ꝯn̄r deſcribūt̄ pene ⁊ p̄mia iudiciū generale ſequentia. ⁊ p̄ p̄mia cū dicit̄. Et ſciet̄ vos iuſti. p Quia ego deus vr̄. vidētes me facie ad faciē. q Habitās in ſyō. ſ. celeſti đ qua dicit apl̄s ad hebre. xij. Acceſſiſtis ad mōtem ſyon ⁊ ciuitatē dei viuentis irl̄m celeſtē. de qua ſubdit̄. Et erit irl̄m ſancta. r Et alie. nō trāſi. ꝑ eā ampli⁹. i. improbi amplius nō erunt cōmixti cū iuſtis. ſicut fuit in irl̄m terrena ⁊ militāte eccia q̄ eſt etiā irl̄m. vt dr̄ in ſcriptura. s Et erit in die illa ſtillabūt monteſ dulcedinē ⁊c̄. ꝑ iſta ītelligit̄ ſuauitas q̄ erit in celeſti patria ſic̄ freq̄nter in pluribus locis vete. te. ac noui fruitio beata ꝑ ſenſibilia delectabilia metaphorice deſignat̄. t Et fons đ domo dn̄i egrediet̄. i. plenitudo beatitudinis ſignificata noīe fontis. v Et irri. tor. ſpinaꝝ. i. illos q̄ in p̄nti vita ad modū ſpinarū fuerūt arefacti ꝑ carentiā delectabiliū. ⁊ hoc ꝑꝑ xp̄m. In hebreo aūt hr̄. Et irrigabit torrentem ſethin. ⁊ ꝑ hoc p̄nt intelligi corꝑa ſanctoꝝ que tūc erunt incorruptibilia ſicut ⁊ ligna ſethin imputribilia. Et hoc erit. q̄ꝛ beatitudo aīe redundabit ad corꝑa. Cōſequenter agit̄ de penis reproboꝝ cum dr̄. x Egyptus in deſolatōem erit. ⁊ idumea in deſertū ꝑditōis. ſ. infernalis. ⁊ per iſtas duas gentes intelligūt̄ generaliter oēs pctōres: iſti tm̄ ſpāliter exp̄munt̄. q̄ꝛ egyptus filios iſrael inique opp̄ſſit. ⁊ eſau a quo dicta eſt idumea frēm ſuū iacob innocētem ꝑſecutus fuit. In cā ꝟo damnatōis reproboꝝ exprimunt̄ ſpāliter peccata crudelitatis vt p̄dictū eſt. ⁊ iō ſubdit̄. Pro eo ꝙ inique egerint ⁊c̄. ſubintelligunt̄ tm̄ omia alia peccata. Cōſequēter reuertit̄ ad p̄miū bonoꝝ dicēs. y Et iudea ineternū habitabit̄. ſicut ſupra ꝑ irl̄m ⁊ ſyō. metaphorice intelligit̄ ciuitas celeſtiū. ſic hic ꝑ iudeā terra viuentiū. ſicut Hiere. xxxiij. In diebus illis ſaluabit̄ iuda. ibi ꝑ iudaȝ intelligit̄ oīs cōfitens deum corde ⁊ ore ⁊ oꝑibus etiā ſm̄ dicta antiquoꝝ hebreoꝝ. vt oñſuȝ fuit ibidem. ſic in ꝓpoſito ꝑ iudeā que interp̄tat̄ cōfeſſio intelligitur patria celeſtis. vbi ē iugis cōfeſſio diuine laudis: pſal. lxxxiij. Beati q̄ hitāt in domo tua dn̄e ⁊c̄. a In gene. ⁊ generatiōeȝ. i. ſine fine. b Et mūdabo ſanguineȝ ⁊c̄. de curſu cōi iuſti affligunt̄ in p̄ſenti. ꝑꝑ qđ ab hoibus ſenſibilia bona attendentib⁹: quoꝝ eſt maior numerus ſm̄ illđ Ecci. j. ſtultoꝝ infinitus ē nūerus. reputant̄ deo odioſi ⁊ ſic iniuſti. ꝫ in beatitudine celeſti declarabit̄ eoꝝ iuſticia. ⁊ ſm̄ hoc dicit dn̄s.

r ſancta ⁊ alieni non tranſi-
s bunt per eaȝ amplius. Et
erit in die illa ſtillabūt mō
tes dulcedinē et colles flu
ent lacte. et per omnes ri-
t uos iuda ibūt aque ⁊ fons
de domo domini egrediet̄
v ⁊ irrigabit torrenteȝ ſpina
x rum. egyptus in deſolatio
nē erit: ⁊ idumea in deſer-
tum ꝑditiōis: ꝓ eo ꝙ iniq̄
egerint in filios iuda. ⁊ ef-
fuderint ſanguinē innocē-
y tē in terra ſua. ⁊ iudea inet
a nū habitabit̄: ⁊ irl̄m in ge-
b neratōe ⁊ generatiōem. et
⁊ mundabo ſanguinē eoꝝ
c quos non mundaueraȝ: et
d dn̄s cōmorabit̄ in ſyon.

Explicit Jobel ꝓpheta.

b Et mū. ſan. eoꝝ. i. illos tunc fuiſſe mundos oñdā. c Quos nō mūdauerā. i. quoꝝ mundiciā n̄ declarauerā in p̄nti vita hoibus attendentib⁹ tm̄ ſenſibilia bona. d Et dn̄s cōmorabit̄ in ſyon. ſ. celeſti. vbi clare ⁊ ꝑpetuo videbit̄ ⁊ a ſanctis ꝓ ſua voluntate habebit̄ ad fruendū. ad quā fruitōem nos ꝑducat q̄ cū pr̄e ⁊ ſpūſctō viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

In ca. ij. vbi dr̄ i poſtil. hic ꝯn̄r induc̄ ꝓpha. Additō. j.

Hoc qđ dicit̄. Canite tuba. plane pōt intelligi ꝙ ꝓpheta inducit ppl̄m ad lamentū ꝓ vaſtatōne terre fienda ꝑ quatuor regna p̄dicta. ⁊ adhuc magis ꝓprie de vaſtatōe fienda ꝑ chaldeos. eo ꝙ paꝝ infra đ hac vaſtatōe loquens dicit. Prope eſt dies tenebraꝝ. ꝯſtat āt ꝙ vaſtatōes facte ꝑ grecos ⁊ romanos nō ita ꝓpe erāt ſed ſatis longe. In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Ex hoc ptȝ qđ ſupradictū eſt.

Additio.

Ad hoc qđ dr̄ hic. Ne dominēt̄ eis natiōes. nō hr̄ ꝙ iohel ꝓphetauit de vaſtatōib⁹ futuris ꝑ quatuor regna ſupradicta. nā ex vaſtatōe terre ꝑ erucā ⁊ bruchum ſequebat̄ fomes intantū ꝙ viri iſraelitici cogebant̄ exire ad alias regiones ad victū querendū. ſicut legit̄ de elimelech ⁊ noemi cū filijs ipoꝝ. ſ. naalon ⁊ chelio: ruth. j. ⁊ ſic dominabant̄ eis natōes ⁊ etiā dicebāt in ppl̄is vbi eſt deus eoꝝ.

Replica.

In ſecūdo cap̄. iohelis vbi dicit̄. Canite tuba ⁊c̄. qđ exponit poſtillator de lamēto ꝓ vaſtatōe terre fiēda ꝑ quatuor regna monarchica. Sȝ Bur. eodem mō exponens de chaldeis. de grecis aūt ⁊ romanis non vult admittere. ꝑꝑ id qđ dr̄ ꝓpe eē tp̄s. q̄ꝛ vt dicit tp̄s illarū vaſtationū non pōt dici ꝓpe: q̄ꝛ multū diſtans. Sed ſi burg. attendiſſet alios paſſus ſacre ſcripture. ita vilem et tentatiuā nō faceret obiectōem. Dicit. n. Eſa. Prope ē vt veniat tp̄s. ⁊ dies eius nō elongabunt̄. de xp̄o q̄ plus diſtabat a tp̄e eſa. q̄ꝫ vaſtatio romanoꝝ ⁊ grecoꝝ a tp̄e iohelis. Sicut igitur plus diſtans dicit̄ ꝓpe. ſic ⁊ illud quod ꝓpinquius eſt.